

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa R. L.
przeciwko „K.” Sp. z o.o. sp.k. w W.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...).
z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3060 (trzy tysiące sześćdziesiąt) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje r. pr. K. K. od Skarbu Państwa -Sądu Apelacyjnego w (...). kwotę 1980 (tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 22 maja 2019 r., oddalającego jego powództwo o zobowiązanie strony pozwanej K. Sp. z o.o. Sp. k. z w W. (dalej -

„Spółka”) do zaprzestania naruszania jego dóbr osobistych przez stosowanie zakazu wydawania listu przewozowego, uniemożliwiającego mu wejście do magazynów Spółki oraz uczestnictwo w załadunkach realizowanych u pozwanego, choć powód świadczy pracę na rzecz podmiotów trzecich, oraz o zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kwoty 50.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na skutek naruszenia jego dóbr osobistych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty i kwoty 11.040 zł wraz z odsetkami z tytułu odszkodowania.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powód wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem, Sąd odwoławczy dopuścił się rażącego naruszenia art. 378 § 1 k.p.c., gdyż nie rozpoznał wszystkich zarzutów apelacji, co skutkowało tym, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie spełnia wymagań określonych w art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i w odniesieniu do tych zarzutów nie poddaje się kontroli kasacyjnej. Jako rażące ocenił też naruszenie art. 24 § 1 k.c. przez uznanie, że zachowanie pozwanego nie było bezprawne, choć przepis ten ustanawia domniemanie bezprawności zachowania Spółki, którego nie obaliła, gdyż nigdy nie okazała dowodów potwierdzających zgodność z prawem przetwarzania danych osobowych powoda, a w szczególności zgodność z prawem przekazywania danych osobowych powoda podmiotom trzecim. Podobnie naruszenie art. 120 § 1 k.p., a także art. 65 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 10 § 1 k.p. przez uznanie, że działanie Spółki nie było bezprawne w sytuacji bezpośredniego wyciągania konsekwencji przez stronę pozwaną względem powoda, z pominięciem podmiotu, z którym strona pozwana była związana umową i bez jakiegokolwiek weryfikacji odpowiedzialności powoda za niepożądane zdarzenia, co w konsekwencji uniemożliwiło zatrudnienie powoda przez innych pracodawców.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1

k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Skarżący nie wykazał, by wyrok Sądu Apelacyjnego był dotknięty tego rodzaju nieprawidłowościami.

Podniesiony przez skarżącego zarzut nierozpoznania apelacji powoda w granicach zaskarżenia dotyczy nierozważenia przez Sąd Apelacyjny zarzutu naruszenia art. 442¹ § 1 i 3 k.c. Jednakże z motywów zaskarżonego orzeczenia wyraźnie wynika, że podstawą oddalenia jego apelacji nie była ocena, że zgłoszone

przez niego roszczenie jest przedawnione, lecz ocena, iż zakazanie mu przez pozwaną wstępu na teren jej nieruchomości (magazynów), realizowany przez niewydawanie skanera i identyfikatora, ze względu na wielokrotne naruszenia norm przejętych na terenie baz przeładunkowych, nie naruszało jego dóbr osobistych ani nie było bezprawne. W tej sytuacji nieodniesienie się przez Sąd Apelacyjny do przedmiotowego zarzutu nie było nieprawidłowe, pozostawało bez wpływu na wynik sprawy i nie może świadczyć o oczywistej zasadności skargi w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Tak też należy ocenić zarzut naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c., zważywszy, że z ustanowionego w przepisie art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17, nie publ.). Zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku motywy rozstrzygnięcia pozwalają na ustalenie, jakie przyczyny, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przemawiały za oddaleniem apelacji skarżącego (brak naruszenia dóbr osobistych powoda, brak bezprawności zachowania pozwanego, niewykazanie szkody) i pozwalają na dokonanie jego kontroli kasacyjnej, co podważa oczywistą zasadność zarzutu naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Tezy o oczywistej wadliwości zaskarżonego orzeczenie nie uzasadnia także zarzut naruszenia art. 24 § 1 k.c. Skarżący pominął, że potrzeba oceny bezprawności naruszenia dóbr osobistych powstaje dopiero wtedy, gdy zostanie wykazane, iż doszło do naruszenia dobra osobistego, co należy do osoby, której dobra osobiste miały zostać naruszone (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2004 r., V CK 609/03, nie publ.). Ponadto Sądy *meriti* wskazały szereg argumentów, które przemawiały za zgodnością z prawem postępowania Spółki (swoboda działalności gospodarczej, prawa majątkowe do nieruchomości, słuszny interes w zapewnieniu przestrzegania ustalonych reguł, w tym bezpieczeństwa, zasadność zakazu ze względu na wielokrotne uchybienia powoda ustalonym regułom i związane z tym negatywne dla Spółki konsekwencje, ostrzeżenia

udzielane przed wydaniem zakazu, udostępnianie informacji o ustanowionym zakazie wyłącznie na wyraźne zapytanie przewoźników świadczących dla Spółki usługi transportowe). Należy też zauważyć, że z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych nie wynika, aby informacje udzielane przez Spółkę wykonawcom, którzy zgłaszali powoda jako kierowcę, mającego wykonywać zlecenia, oparte były na bezpodstawnych czy też nieprawdziwych przesłankach. Według ustaleń faktycznych informacja o niedopuszczaniu powoda do załadunku w jej magazynach czy też o braku woli współpracy z powodem odnosiła się do faktów. W relacji do kontrahentów było to działanie lojalne, zapobiegające zakłóceniom we współpracy. Spółka nie decydowała o zatrudnieniu powoda przez podmioty współpracujące, nie zgadzała się natomiast na wykonywanie przez niego usług zleconych przez siebie i na terenie jej baz, do czego była uprawniona. Nie ujawniała danych osobowych powoda innym podmiotom ani nie informowała nieograniczonego kręgu podmiotów o braku woli współpracy z powodem, a dopiero na zgłoszenie przez podmioty z nim współpracujące, że zlecenie wykonywane będzie właśnie przez powoda, udzielała przedmiotowej informacji. Stosownie do ustaleń Sądu Apelacyjnego również Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych oddalił skargę powoda. Jest ponadto jasne, że powołana przez skarżącego a przewidziana w Konstytucji i prawie pracy wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, nie oznaczają obowiązku zatrudniania czy współpracy z każdą osobą, która wyraziła taką wolę, gdyż Konstytucja chroni również wolność gospodarczą i autonomię woli. Powołany zaś przez skarżącego art. 120 § 1 k.p. nie stanowił podstawy zgłoszonych w tej sprawie roszczeń ani nie wyłączał uprawnień Spółki, jakie wynikały umowy zawartej z pracodawcą powoda. W tej sytuacji nie można uznać, że skarżący wykazał oczywistą zasadność powołanych we wniosku zarzutów naruszenia prawa materialnego oraz że naruszenia te prowadziły do wydania oczywiście wadliwego rozstrzygnięcia.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 oraz k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O kosztach zastępstwa prawnego poniesionych przez Spółkę orzekł zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 2 w związku z § 8 ust. 2, § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz.

265). Wysokość zaś wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym ustalił stosownie do § 14 ust. 1 pkt 2 w związku z § 14 ust. 2, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 68).

jw